

Súd: Okresný súd Veľký Krtíš
Spisová značka: 13P/53/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6219201017
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tomáš Minárik
ECLI: ECLI:SK:OSVK:2019:6219201017.1

Uznesenie

Okresný súd Veľký Krtíš vo veci starostlivosti o maloletú W. O., B.. XX. XX. XXXX, trvale bytom U., I. XXX, Č. G., t. č. prechodne bytom ako matka, zastúpenú Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Veľký Krtíš, dieťa matky: W. D., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom V. XXX, t. č. prechodne bytom ul. Č. H. XXX/X, Ž. a otca: Y.Á. O., nar. XX. XX. XXXX, O. bytom I. XXX, XXX XX U., Č. G., o návrhu matky na zákaz styku otca s maloletou, takto

rozhodol:

Súd vyhlasuje, že nemá právomoc konať a konanie zastavuje.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka sa návrhom doručeným súdu dňa 17. 05. 2019 domáhala, aby súd zakázal otcovi styk s maloletou do doby, kým maloletá nepodrastie a nebude chcieť sama vyhľadať a spoznať svojho pokrvného otca. V predmetnom návrhu uviedla, že s otcom maloletého dieťaťa žili spolu 4 a pol roka. Po čase sa začali snažiť o dieťaťko, čo sa im o pol roka podarilo. Celé tehotenstvo prebehlo pomerne bez problémov. Spočiatku sa dosť snažil, staral sa ako vedel. Ale ako sa blížil dátum pôrodu, začal sa meniť. Po narodení malotej, ktorá sa narodila pred jedným rokom a štyrmi mesiacmi, doniesol domov kamaráta bezdomovca, s odôvodnením, že mu chce pomôcť. Matka sa preto musela starať o maloletú, ako aj od tohto bezdomovca. Otec začal chodiť viac do pohostinstiev a maloletú sa prakticky matka starala úplne sama. Vždy, keď mu hovorila, aby jej s ňou pomohol, tak hovoril, že on chodí do práce a je unavený a že starostlivosť o dieťa je údel matky. Matka odpadávala od únavy a potrebovala psychickú podporu, ale ani tá sa jej nedostala. Z pohostinstiev sa začal vracat až na druhé ráno, prípadne doobeda. Kúpili si spoločné auto, ale v poslednej dobe otec sadal za volant aj s alkoholom v krvi. Na základe súdneho rozhodnutia, bol do striedavej starostlivosti otca zverený aj jeho ďalší syn, o ktorého sa však otec nestaral. Každý druhý týždeň bol maloletý u nich, s tým, že starostlivosť oňho zabezpečovala len navrhovateľka. Mala teda na starosti maloletú dcéru a ešte sa musela starať aj o 9 ročného chlapca, o ktorého jeho vlastní rodičia prestali mať záujem. Pre matku poslednou bodkou na rozhodnutie o odchode od otca maloletého dieťaťa bol deň, kedy bol otec v škole riešiť problémy svojho syna. Prišiel domov s tým, že si chce zobrať maloletého do vlastnej opatery. Matka mu na to povedala, že sa už nevládze sa starať o maloletú, ako aj o jeho problémového syna. Otec sa nahneval a povedal, že si ide do pohostinstva vybaviť svoje veci, potom príde a porozprávajú sa. Navrhovateľka sa zľakla, nevedela, čo má robiť, lebo tušila, že otec zase príde ráno v hroznom stave. Mala strach o maloletú, ako aj o to, že im môže ublížiť. Večer maloletú zobudila, obliekla a utekala spať k svojej kamarátke. Tam sa v noci rozhodla, že sa už nechce vrátiť, že takto ďalej v strachu nechce žiť. Takýto útek s maloletou nebol prvý. Navrhovateľka už párkrát utekala, ale v zimnom období. Za rok a 4 mesiace, čo je maloletá na svete, ju otec 2x kúpil, párkrát ju pod dozorom matky krmil a prebaľoval, ale iba keď ho matka poprosila. Nikdy maloletú neutešoval, nikdy ju neuspával, nikdy sa o ňu nestaral, keď bola chorá. V podstate ju vôbec nepozná. Od odchodu zo spoločnej domácnosti je matka s otcom v dennom kontakte, pretože mu neodopiera styk s maloletou. Každý deň ju otec chce vidieť cez aplikáciu whatsapp, čo mu matka

umožňuje. Počas hovorov sa jej vyhráždala, že jej maloletú zoberie, ak sa aj s maloletou nevráti. V posledných hovoroch jej oznámil, že ak sa k nemu nevráti, alebo ak nebude dávať malú raz mesačne na týždeň do Českej republiky, tak sa vzdá otcovstva, aby nemusel platiť alimenty. Odôvodnil to tým, že nebude platiť na niekoho, s kým nemá osobný kontakt. Matka mu to nechce umožniť viacerých dôvodov, a to napr. z toho titulu, že maloletá je ešte malá na to, aby každý mesiac cestovala 1000 kilometrov bez matky. Taktiež neverí slovám otca, že sa zmenil a všetko je už iné, a rovnako má pochybnosti, či sa otec dokáže postarať o tak malé dieťa, vzhľadom na to, že doterajší jeho záujem o dieťa bol veľmi slabý.

2. Konajúci súd zo svojej úradnej činnosti zistil, že matka sa na tunajšom súde návrhom doručeným súdu dňa 16. 05. 2019 domáhala, aby súd zveril maloletú dočasne do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletú zastupovať a spravovať jej majetok a zároveň sa domáhala, aby bol otec maloletej zaviazaný prispievať na jej výživu výživným vo výške 100 Eur mesačne, vždy do 25. dňa v mesiaci vopred do rúk matky. V uvedenom návrhu uviedla, že s otcom maloletej sa zoznámila v Čechách v roku 2014, odkedy spolu žijú ako druh a družka. Otec maloletej bol pod vplyvom alkoholu agresívny, rozbíjal veci, matka žila pod psychickým nátlakom. Otec sa jej vyhráždala, že jej dcéru zoberie ak ho opustí, bol chorobne žiarlivý. V apríli 2019 sa matka rozhodla odísť zo spoločnej domácnosti, nakoľko mala obavu zo stupňujúcej sa agresivity otca, bála sa že ju fyzicky napadne a nechcela už ďalej žiť pod psychickým nátlakom. Od jej odchodu z Čiech sa jej otec vyhráždala, že si príde dcéru zobrať a taktiež udal matku za únos. Po príchode z Českej republiky žila matka štyri dni u svojho otca, odkiaľ bola nútená odísť, pretože sa jej otec maloletej vyhráždala, že dcéru príde zobrať, toho času býva s maloletou u kamarátky v Želovciach, kde otec nemá odvahu prísť, ani nevie kde to je. K návrhu priložila rodný list maloletej vydaný v Českej republike z ktorého vyplýva, že maloletá sa narodila dňa 28. 12. 2017 v Strakoniciach v Českej republike. Predmetné konanie bolo vedené tunajším súdom pod sp. zn. 14P/52/2019 a bolo uznesením č.k. 14P/50/2019-11 zo dňa 20.5.2019 zastavené pre nedostatok právomoci.

3. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl.120 ods.2.

4. Ústava SR v článku 7 ods. 2, vymedzuje prednosť právne záväzných aktov Európskych spoločenstiev a Európskej únie pred zákonmi SR. Vzhľadom na vstup Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 sa aplikujú aj predpisy EÚ na území SR. Takýmto právne záväzným aktom je aj Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností (ďalej len "nariadenie Brusel II bis") s priamou aplikovateľnosťou. Nakoľko v prípade Slovenskej republiky a Českej republiky ide o štáty Európskej únie, je potrebné aplikovať toto nariadenie.

5. Podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel II bis, súdy členského štátu majú právomoc vo veciach rodičovských práv a povinností k dieťaťu, ktoré má obvyklý pobyt v tomto členskom štáte v čase začatia konania.

6. Podľa čl. 17 nariadenia Brusel II bis ak sa začalo konanie na súde členského štátu vo veci, v ktorej podľa tohto nariadenia nemá právomoc konať, a ktorá patrí podľa tohto nariadenia do právomoci súdu iného členského štátu, súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc.

7. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Podľa § 9 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ak spor alebo vec nepatrí do právomoci súdu Slovenskej republiky, súd konanie bezodkladne zastaví.

9. Nakoľko mal súd zistené, že maloletá je podľa vydaného rodného listu občiankou Českej republiky, kde podľa tvrdenia matky (v konaní sp. zn. 14P/52/2019) až do apríla 2019 žila, ide o vec s cudzím

prvkom, a preto súd v prvom rade skúmal, či má vo veci medzinárodnú právomoc na konanie. Pokiaľ ide o vec samu, určenie právomoci vo veciach rodičovských práv a povinností upravuje nariadenie Brusel II bis, keďže ide o práva týkajúce sa osoby dieťaťa v zmysle čl. 1 ods. 1 písm. b/, čl. 1 ods. 2 písm. b/ a čl. 2 ods. 7 tohto nariadenia. Všeobecná právomoc konať o rodičovských právach a povinnostiach dieťaťa (kam patrí aj právo styku s dieťaťom) je stanovená v čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel II bis pre súdy členského štátu, v ktorom má dieťa obvyklý pobyt v čase začatia konania. Pojem obvyklý pobyt nie je v nariadení (ani inom právnom predpise) definovaný, jeho definícia však vyplýva z judikatúry Súdneho dvora Európskej únie. V zmysle rozhodnutia C - 523/07 (body 37-39 odôvodnenia) musí byť obvyklý pobyt určený na základe súhrnu osobitných skutkových okolností, pričom okrem prítomnosti dieťaťa v členskom štáte treba vziať do úvahy aj trvanie, pravidelnosť, podmienky a dôvody pobytu, presťahovanie rodiny do tohto členského štátu, miesto a podmienky školskej dochádzky, jazykové znalosti, a rodinné a sociálne väzby dieťaťa v danom štáte, aby bolo možné vyvodiť, že prítomnosť dieťaťa v tomto členskom štáte nemá len dočasný alebo príležitostný charakter a odzrkadľuje aj istú mieru začlenenia do sociálneho a rodinného prostredia. V zmysle rozhodnutia C - 497/10 (body 52-53 odôvodnenia) je potrebné zobrať do úvahy aj vek dieťaťa, nakoľko iné faktory sa zohľadňujú v prípade dojčaťa ako v prípade dieťaťa v školskom veku alebo v prípade neploletého, ktorý ukončil svoje štúdium.

10. Súd v súlade s vyššie primárne zohľadnil vek maloletej, ktorá má len jeden rok, pričom pri takom nízkom veku dieťaťa je obvyklý pobyt previazaný na obvyklý pobyt rodiča (prípadne inej osoby), ktorá má dieťa v osobnej starostlivosti. Matka v návrhu vo veci vedenej tunajším súdom pod sp. zn. 14P/52/2019 uviedla, že sa s otcom maloletej zoznámila v Čechách v roku 2014, odkedy spolu nepretržite žijú v spoločnej domácnosti ako druh a družka. Z ich vzťahu sa im v decembri roku 2017 narodila maloletá, pričom z uvedeného návrhu vyplýva, že matka žila s otcom a s maloletou v spoločnej domácnosti už od jej narodenia a z Českej republiky odišla iba v apríli 2019, teda len mesiac pred podaním oboch návrhov na tunajší súd. Keďže sa maloletá s jej matkou, ktorá sa o ňu podľa obsahu oboch návrhov osobne stará, žije sústavne už od jej narodenia v Českej republike, má súd za to, že jej obvyklý pobyt je v tomto štáte. Súd taktiež poukazuje na to, že maloletá je občiankou Českej republiky, čo vyplýva z predloženého rodného listu. Preto má súd za to, že maloletá má vytvorené trvalé väzby na Českú republiku.

11. Pokiaľ ide o Slovenskú republiku, na jej územie prišla maloletá s matkou len v apríli roku 2019 a pre krátkosť tohto pobytu nemožno skonštatovať, že má na území Slovenskej republiky obvyklý pobyt, keďže sa doposiaľ nemohli vytvoriť väzby maloletej k Slovenskej republike. Súd poukazuje na to, že matka si podľa lustrácie v registri obyvateľov nahlásila prechodný pobyt na jej súčasnej adrese v Želovciach len dva dni pred podaním návrhu (15. 05. 2019). Zo žiadneho z návrhov matky nevyplýva existencia žiadnej inej väzby maloletej k Slovenskej republike. Maloletá je síce v súčasnosti prítomná na území Slovenskej republiky, súd však v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou zobral do úvahy minimálne trvanie tejto prítomnosti, s tým, že osobitne zdôrazňuje, že v zmysle čl. 8 ods. 1 nariadenia Brusel II bis je pre určenie medzinárodnej súdnej právomoci rozhodný obvyklý pobyt v čase začatia konania, t. j. dňa 17.5.2019, kedy sa maloletá nachádzala na území Slovenskej republiky nanajvýš mesiac. Súd taktiež uvádza to, že maloletá bola (podľa skutočností tvrdených matkou v oboch návrhoch) z Českej republiky premiestnená neoprávnene, teda bez súhlasu druhého rodiča (otca maloletej). Súd má za to, že matka pri presťahovaní maloletej konala v rozpore s Haagskym dohovorom z 25. 10. 1980 o Občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí, a maloletú premiestnila z Českej republiky na Slovenskú republiku neoprávnene, bez súhlasu otca. Zo skutočností tvrdených v návrhu vo veci vedenej tunajším súdom pod sp. zn. 14P/52/2019 dokonca možno vyvodiť, že otec s premiestnením maloletej na územie Slovenskej republiky výslovne nesúhlasí. Súd má za to, že takémuto protiprávnemu konaniu matky nemôže poskytnúť ochranu v tej podobe, že by skonštatoval svoju právomoc konať vo veci. Preto súd v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou prihliadol pri určovaní svojej právomoci na tieto podmienky a dôvody pobytu maloletej na území Slovenskej republiky. Z uvedených dôvodov samotná prítomnosť maloletej na území Slovenskej republiky nezakladá jej obvyklý pobyt.

12. Súd ďalej uvádza, že svoju právomoc si nemohol založiť ani podľa článku 9 nariadenia Brusel II bis, nakoľko tento článok upravuje zachovanie právomoci pôvodného obvyklého pobytu dieťaťa pri oprávnenom premiestnení po dobu troch mesiacov, pričom o takýto prípad v predmetnej veci nejde. Taktiež nie je možné z hľadiska vecného rozsahu uplatniť články 10 a 11 nariadenia Brusel II bis, nakoľko tieto upravujú súdnu právomoc v prípade únosu dieťaťa a návratu dieťaťa, čo nie je predmetom tohto konania. Súd taktiež nemohol uplatniť článok 12 nariadenia Brusel II bis, ktoré upravuje dohodu o súdnej právomoci v prípade, ak súd už koná na základe návrhu na rozvod, rozluku, alebo anulovanie

manželstva, čo taktiež nie je predmetom tohto konania. Rovnako súd nemohol aplikovať článok 13 nariadenia, kde je právomoc založená na prítomnosti dieťaťa, nakoľko tento je aplikovateľný len ak nemožno určiť obvyklý pobyt dieťaťa, ani článok 14 nariadenia Brusel II bis o zostatkovej právomoci, keďže tento možno aplikovať len, ak právomoc žiadneho členského štátu nemožno určiť, čo však v predmetnej veci nenastalo, keďže právomoc na konanie o rodičovských právach maloletej majú vzhľadom na vyššie uvedené súdy Českej republiky.

13. Súd v súlade s ustanovením článku 17 nariadenia Brusel II bis skúmal svoju právomoc ex offio a ako je uvedené vyššie dospel k záveru, že v predmetnej veci nemá právomoc konať, keďže pre obvyklý pobyt maloletej v Českej republike majú na konanie právomoc súdy Českej republiky. Preto súd v súlade s uvedeným ustanovením nariadenia Brusel II bis vyhlásil, že nemá právomoc konať vo veci a zároveň v súlade s ustanovením § 9 CSP toto konanie zastavil.

14. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, keď v konaní neboli tvrdené a ani súdom zistené žiadne tak špecifické okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali priznanie náhrady trov konania niektorému z jeho účastníkov.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Veľký Krtíš písomne v troch vyhotoveniach.

V odvolaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, spisová značka, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané.